

**Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет
ім. Олеся Гончара**

Кафедра соціальної психології та психології управління

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
ДИПЛОМНИХ РОБІТ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ПСИХОЛОГІЯ»**

**Дніпропетровськ
РВВ ДНУ
2009**

У методичному посібнику викладено основні вимоги до написання студентських наукових робіт. Висвітлено питання методології наукового дослідження, оформлення наукової роботи, подаються зразки оформлення таблиць, списку використаних джерел, документів, які додаються до дипломної роботи.

У посібнику описано всі кроки для самостійного виконання науково-дослідної роботи, подаються приклади оформлення основних типів літературних джерел, наводяться вимоги до захисту науково-дослідної роботи і критерії її оцінювання.

Призначені для студентів ДНУ, які навчаються за спеціальністю «Психологія».

Темплан 2009, поз.102

**Методичні рекомендації
до написання та оформлення
дипломних робіт за спеціальністю
«Психологія»**

Укладачі: канд. іст. наук, доц. В.А.Гладуш
канд. психол. наук, доц. Т.В.Кубриченко
канд. соціол. наук, доц. Г.Ю.Чередник

Вступ

Дипломна робота – це форма самостійної навчально-дослідної роботи студента на завершальному етапі підготовки фахівця певного рівня кваліфікації, метою якої є поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок дослідницької роботи та підтвердження готовності випускника до самостійної професійної діяльності. Дипломна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням, що має наукову новизну, теоретичну та практичну значущість.

У наповненні та ступені обґрунтування робіт бакалавра, спеціаліста, магістра мають місце суттєві відмінності. Якщо дипломна робота бакалавра є кваліфікаційною працею, що підтверджує рівень загальної професійної та методичної підготовки студента, рівень його володіння професійною літературою, вміння формувати висновки на основі існуючих наукових досліджень та проведених власних розрахунків, то дипломна робота спеціаліста чи магістра – це кваліфікаційна праця, що підтверджує рівень як загальної, так і спеціалізованої професійної та методичної підготовки студента. При цьому дипломна робота спеціаліста може ґрунтуватися на основних положеннях попередньо виконаної дипломної роботи бакалавра, проте має засвідчувати знання спеціалізованих інструментів досліджень і вміння користуватися ними. Натомість дипломна робота магістра, що також є кваліфікаційною, має демонструвати володіння науковими методами та складними інструментами досліджень.

Кваліфікаційна робота готується студентом самостійно, під керівництвом викладача, який має науковий ступінь.

Видання підготовлене у відповідності до ДСТУ 3008-95 „Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”. Основою методичних рекомендацій є освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівців з напрямку “Психологія” за спеціальністю “Психологія” та навчальний план. Уміщені вступ, загальна методика підготовки дипломної роботи, вимоги до оформлення тексту, літератури, рекомендації щодо підготовки до захисту роботи, додатки.

1. Загальна методика підготовки дипломної роботи

1.1. Вибір теми та складання плану роботи

Вибір, формулювання та обґрунтування теми дослідження є найвідповідальнішим етапом у процесі підготовки та написання кваліфікаційної роботи, який не лише визначає результат дослідження, а й може певним чином вплинути на подальшу професійну діяльність випускника.

Під час обрання теми *основними критеріями* повинні бути наукова та соціальна актуальність, перспективність, наявність теоретичної бази, можливість виконання емпіричного дослідження та отримання соціального ефекту від впровадження результатів дослідження.

У темі дипломної роботи має відобразитись проблема або невідомі аспекти в науці, для виявлення яких необхідні як широкі знання в галузі, так і здатність виявити так звані „білі плями”, існуючі суперечності.

Формулювання теми має дати певне уявлення про актуальність дослідження. При цьому слід врахувати, що критеріями останньої є визнання актуальними не тільки напрямку, а й власне теми, заповнення (у разі наукового рішення) прогалин у науці, відповідність нагальній потребі практики та наявність соціального замовлення.

Вибір і формулювання актуальної теми полегшується попередньою роботою з аналітичними статтями, авторефератами дисертацій, участю в наукових конференціях тощо.

Теми дипломних робіт бакалавра можуть стосуватися загальної професійної підготовки студента, ґрунтуватися на окремих аспектах (темах) вивчених навчальних дисциплін. Спрямованість роботи у цьому випадку є теоретико-аналітичною з елементами емпіричного дослідження. Тема дипломної роботи спеціаліста може бути спеціалізованішою, стосуватися окремих психологічних проблем із більш поглибленим емпіричним дослідженням. Тема дипломної роботи магістра має порушувати вузькоспеціалізовані питання психологічних проблем, враховувати прогностичний стан об'єкта дослідження та мати методичну спрямованість.

Увага! Назва теми роботи **не може перевищувати** шість - одинадцять слів (без врахування часток чи прийменників). Формулюючи тему, слід уникати слів „Аспекти ...”, „Проблеми ...”, „Аналіз ...” „...з метою...”, назв підприємств, регіонів, які розміщуються безпосередньо за назвою теми як підзаголовки у дужках „, ..., (на прикладі .....назва підприємства (регіону))”.

Від самого початку роботи студенту треба мати *план роботи*, хоча б попередній, що буде багато разів коригуватися. Робочий план роботи допомагає скласти науковий керівник.

До обов'язків наукового керівника належить підготовка та доведення до студента завдання до написання дипломної роботи, а також робота зі складання календарного графіку роботи студента. Крім того, науковий керівник може надавати рекомендації щодо добору літератури, методів і методик емпіричного

дослідження, довідкових, статистичних матеріалів; проводить систематичні, передбачені розкладом бесіди та консультації; оцінює зміст виконаної роботи як частинами, так і в цілому; дає згоду на подання роботи на захист. Отже, керівник надає наукову та методичну допомогу, систематично контролює виконання роботи, вносить необхідні корективи, дає рекомендації стосовно доцільності прийняття того чи іншого рішення, а також робить висновок про готовність роботи.

Попередній робочий план тільки в основних рисах дає характеристику предмета дослідження, надалі такий план може і повинен уточнюватися, проте основне завдання, яке стоїть перед роботою загалом, повинне змінюватися якомога менше.

1.2. Вивчення літературних джерел

Ознайомлення з опублікованими за темою роботи літературними джерелами починається відразу після визначення її теми та здійснюється відповідно до робочого плану дослідження, що дає змогу більш цілеспрямовано шукати літературні джерела за обраною темою та доцільно відбирати матеріал.

Є два шляхи отримання бібліографічної довідки: замовлення в спеціалізованих інформаційних відділах бібліотек або самостійний пошук. Починати пошук варто з нової літератури, а потім поступово «розмотувати клубок», користуючись посиланнями на інші джерела.

Під час читання дібраних джерел можна застосовувати методи «швидкого» чи «повільного» читання. «Швидке» читання (читання «по діагоналі») дасть змогу студенту зробити висновок про доцільність уважного вивчення даної статті або книги. Після того, як проглянуто всю дібрану на даний момент літературу, можна приступити до «повільного» читання, до глибшого її вивчення, переходячи від простого матеріалу до складнішого. Треба починати з книг, згодом опрацювати статті, спочатку вивчати вітчизняні джерела, а потім - перекладну літературу.

У процесі читання відібраної літератури слід робити помітки, бажано на одному боці аркуша стандартного формату; це дає змогу надалі компонувати матеріал у будь-якому порядку або, як кажуть, застосовувати метод «клею і ножиць». Потім увесь матеріал треба систематизувати, тобто розмістити відповідно до плану, вилучити зайве (дублі, матеріали, що перетинаються, тощо). Подальша обробка матеріалу повинна дати відповідь на питання щодо повноти зібраної інформації, чи досить її для роботи.

Вивчаючи літературу, не варто намагатися тільки запозичити матеріал, важливо обдумувати знайдену інформацію. Цей процес має тривати протягом усієї роботи над темою. Звичайно використовується не вся інформація, що міститься у певному джерелі, а тільки та, яка безпосередньо стосується теми роботи і тому найбільш цінна і корисна. Вивчаючи літературні джерела, треба стежити за оформленням виписок, щоб надалі ними було легко користуватися.

Основними літературними джерелами під час написання кваліфікаційної роботи є навчальні посібники, підручники, монографії, наукові статті та ін.

Навчальні посібники, підручники найкраще використовувати такі, що видані під грифом Міністерства освіти та науки у їх найновішій редакції. Навчальні посібники та підручники є джерелом інформації, що організовує всю подальшу роботу над кваліфікаційною роботою. Використання підручників є обов'язковим під час написання дипломної роботи бакалавра чи спеціаліста

Серед джерел інформації чільне місце належить науковим статтям, адже теоретичні статті, які містяться в журналах більше, ніж інші джерела, насичені цікавою емпіричною фактурою, роздумами, порівняннями, словесними доведеннями. Достовірність їх змісту залежить від достовірності вихідної інформації, використаної авторами. Статистичні дані, наведені в статтях, можуть бути підставою для власної аналітичної роботи студента.

Монографія (наукове видання, що містить повне та всебічне дослідження якоїсь проблеми або теми), науковий збірник матеріалів авторитетної наукової конференції, науковий збірник дослідницьких матеріалів установ, навчальних закладів або наукових товариств із найважливіших наукових проблем - усі ці видання мають принципове наукове значення та практичну цінність. Використання монографій доцільне для дипломних робіт магістрів.

Особливою формою фактичної роботи з літературними джерелами є цитати. Органічно вплетені у текст роботи, вони становлять невід'ємну його частину. Цитати використовуються для того, щоб без перекручень передати думку автора першоджерела. Вони слугують необхідною опорою авторові роботи у процесі аналізу та синтезу інформації. Відштовхуючись від їх змісту, можна створити систему переконливих доказів, потрібних для об'єктивної характеристики явища, яке вивчається. У всіх випадках кількість використаних цитат повинна бути оптимальною, тобто визначатися потребами розроблення теми роботи. Можливі два способи цитування: а) пряме цитування, в цьому випадку в лапках дослівно повторюється текст із відповідного джерела (у посиланні на джерело через крапку з комою вимагається точно вказати сторінку, на якій починається дана цитата), б) непряме цитування, коли одна або декілька думок, можливо з різних місць цитованого джерела, висловлюються автором своїми словами, але більш-менш близько до оригінального тексту.

Найчастіше цитати та інші запозичені матеріали застосовують у процесі написання I розділу роботи - одного з важливих етапів підготовки роботи.

1.3. Композиція та рубрикація тексту

Оскільки дипломна робота є кваліфікаційною працею, її оцінюють за рівнем загальнометодичної підготовки, що передусім знаходить відображення в її композиції.

Традиційно склалася певна композиція дипломної роботи з такими основними елементами:

- титульна сторінка (Додаток А);
- завдання на дипломну роботу (Додаток Б);
- реферат (Додаток В);

- анотація (Додаток В);
- зміст (Додаток Г);
- вступ;
- розділ теоретичної частини;
- розділ емпіричної частини;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Композиція дипломних робіт усіх кваліфікаційних рівнів аналогічна та розрізняється лише обсягом. Рекомендується під завданням на кваліфікаційну роботу розміщувати (але не переплітати) відгук наукового керівника та рецензію (рекомендована форма відгуку - у Додатку Ж, рецензії - у Додатку К).

Реферат (українською мовою) має містити такі відомості: місце написання роботи, назву, ПІБ студента, ПІБ наукового керівника, обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць. У рефераті мають бути також зазначені об'єкт дослідження, мета роботи, одержані висновки та їх новизна, практичне значення роботи, перелік ключових слів. До роботи додається електронний варіант реферату у форматі *.doc, *.rtf, де назва файлу повинна відповідати прізвищу студента. Без електронного варіанта робота не приймається до захисту.

Анотація (англійською мовою) має містити назву роботи, ПІБ студента, обсяг роботи, кількість ілюстрацій та таблиць. В анотації мають бути зазначені мета роботи, практичне значення та перелік ключових слів.

Рубрикація тексту кваліфікаційної роботи - це поділ її на складові частини. Найпростішою рубрикою є абзац - відступ управо на початковому рядку кожної частини тексту. Абзаци роблять для увиразнення думки і надання їй довершеного характеру. Логічна цілісність виразу, притаманна абзацу, полегшує сприйняття тексту. Абзаци одного підрозділу або розділу за змістом послідовно пов'язують один з одним.

Що стосується поділу на більші частини, то цього не можна робити шляхом механічного розчленування тексту. Заголовки розділів і підрозділів роботи повинні точно відбивати зміст викладеного в них тексту. Вони не можуть скорочувати або розширювати обсяг наведеної інформації. Кожен заголовок у тексті має бути якомога коротшим.

Об'ємне співвідношення окремих композиційних частин для роботи наведено у Додатку Н.

2. Вимоги до оформлення роботи

2.1. Вимоги до змісту дипломної роботи

Вступ розкриває сутність і стан вивчення основного питання роботи, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності вивчення питання. Головна мета вступу – розкриття актуальності проблеми і позначення кола питань.

Основні елементи вступу: обґрунтування актуальності теми, об'єкт, предмет, мета, гіпотеза, завдання дослідження, його наукова новизна, теоретична та практична значимість. Компоненти наукового апарату дослідження подають у вступі в такій послідовності:

1. *Обґрунтування актуальності теми.* Висвітлюється рівень дослідженості проблеми, ступінь її новизни, надається короткий огляд історії досліджень; виділяється та частина проблеми, яка не отримала потрібного висвітлення в науці, але має значення для дослідження проблеми в цілому; підкреслюється зв'язок із важливими аспектами соціальних проблем. Обґрунтування актуальності за обсягом не повинне перевищувати $\frac{1}{4}$ частину вступу.

2. *Об'єкт дослідження* – це об'єктивна сукупність властивостей, що є джерелом інформації, полем наукового пошуку; *це процес або явище, що існують незалежно від дослідника і на які звернено його увагу.* Визначаючи об'єкт, ми відповідаємо на питання про те, що нами розглядається.

3. *Предмет дослідження* – це та властивість або відношення в об'єкті, що підлягає глибокому спеціальному вивченню; *це аспект розгляду, який дає уявлення про те, які сторони, властивості, функції об'єкта вивчаються;* це те, що міститься в межах об'єкта.

Увага! Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В одному об'єкті може бути кілька предметів.

4. *Мета роботи* – це обґрунтоване уявлення про загальні результати наукового пошуку. В ній формулюється загальний задум дослідження. Мета повинна бути визначена чітко та лаконічно. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на спосіб досягнення, а не на неї саму. Мета роботи звичайно тісно переплітається з назвою роботи і повинна чітко вказувати, яке питання вирішується в роботі.

5. *Гіпотеза дослідження* – це науково обґрунтоване припущення, передбачення ходу дослідження та його результату. До структури гіпотези належать твердження, припущення, наукове обґрунтування. Методологічними вимогами до гіпотези є такі: логічна простота, логічна несуперечливість, вірогідність, широта, концептуальність, наукова новизна, верифікація. Описуючи гіпотезу, слід врахувати, що вона не повинна містити багато припущень, неоднозначні поняття та категорії, оцінювальні твердження, при цьому має відрізнитись стилістичною досконалістю, логічною простотою та наступністю із знаннями, що вже є в науці. Слід зауважити, що в дослідженнях з історії психології, порівняльній психології гіпотеза зазвичай не висувається.

6. *Завдання дослідження.* Вони конкретизують мету дослідження та визначають послідовність її досягнення; покликані дати уявлення про те, що слід зробити для досягнення мети. Як правило, формулюють 5-6 завдань, спрямованих як на теоретичне, так і на емпіричне вивчення проблеми. Тому виділяють 3 групи завдань: 1) історико-діагностичні; 2) теоретико-моделюючі; 3) практично-перетворюючі.

7. *Методи дослідження.* Метод - це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих виконанню конкретного завдання. Подають перелік застосованих методів дослідження.

Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а стисло та змістовно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме даних методів.

8. *Наукова новизна і теоретична значимість роботи.* Визначаючи наукову новизну, слід вказати, які результати отримані вперше. Це може бути простий опис або змістовний виклад новизни теоретичних або практичних результатів. При цьому теоретична значимість роботи визначається впливом результатів на вже існуючі в науці концепції, теорії, уявлення (їх розширення, доповнення, поглиблення тощо).

9. *Практична значимість роботи.* Аргументується тим, де можуть бути застосовані результати дослідження, їх готовністю до запровадження, очікуваним соціальним ефектом тощо.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають із нової сторінки. Перед основним текстом кожного розділу може бути передмова зі стислим описом обраного напрямку. Наприкінці кожного розділу формулюють висновки із лаконічним викладом наведених у розділі результатів.

Перший розділ роботи присвячується аналізу теоретичних джерел із проблеми. У ньому описуються встановлені факти, закономірності, які являють собою теоретичну основу дослідження, що дозволяє визначити ступінь дослідженості проблеми та ті сторони, що залишилися поза увагою авторів.

Як правило, за кількістю аспектів проблеми визначається кількість підрозділів і розділів. Кожен підрозділ є завершеною частиною роботи, в якій виділено головну ідею, відображену у сукупності проаналізованих джерел. Ця ідея формулюється як висновок у підрозділі.

Увага! Під час написання аналізу теоретичних джерел слід уникати таких типових помилок: 1) компіляція (поєднання готових фрагментів чужих досліджень без власної обробки джерел); 2) перерахування літературних джерел і простий переказ їх змісту; 3) відсутність посилань; 4) відсутність авторської позиції; 5) стилістичні помилки; 6) відсутність єдиного стилю, синтаксичної та стилістичної грамотності.

Для дипломної роботи бакалавра обов'язковий елемент теоретичної частини – опис психологічної категорії, що є визначальною. Такою є категорія, що зазначається в темі роботи в називному відмінку. У поєднанні із назвою методу основна категорія може наводитися у родовому відмінку. Також потрібно висвітлити категорію, що є суттєвою та розширює чи звужує визначальну категорію.

Для дипломної роботи спеціаліста основна категорія повинна висвітлюватись як специфічна щодо окремої сфери діяльності.

Для дипломної роботи магістра в тексті I розділу мають наводитися критичні зауваження, що стосуються викладеної теорії. Матеріал розділу має бути систематизований. Для робіт із методичним спрямуванням обов'язковим елементом стає розгляд основних методичних підходів (не методик) відповідно до теми роботи.

Другий розділ роботи є, як правило, методологічним.

Цей розділ містить, по-перше, інформацію про методи та методики емпіричного дослідження. При цьому види методів лише називають (починаючи від основних і завершуючи допоміжними); що ж до методик, то у разі, якщо методика має психодіагностичний характер, вона є надійною та валідною, стандартною, або, маючи недіагностичний характер, є взятою у інших авторів і не підлягає опису. Натомість у випадку застосування авторської методики остання має бути докладно описаною (мета її застосування, діагностичні можливості, характер даних, критерії їх оцінки та одиниці виміру). Якщо методика стандартна, але застосовується частково, слід обґрунтувати доцільність такого вибору. У разі, якщо методика є модифікацією або адаптацією стандартної методики, авторський варіант треба докладно описати і вказати мету її модифікації (адаптації).

У дипломній роботі бакалавра доцільно застосувати 2-3 методики, спеціаліста та магістра - не менше 3-4 методик, які стали основними під час проведення аналізу. Зразки методик можуть наводитись в додатках.

У цьому ж розділі важливо визначитись із стратегією дослідження, яка може бути *дескриптивною, кореляційною або маніпулятивною*.

Дескриптивна дослідницька стратегія включає акти спостереження і фіксування результатів спостережень за поведінкою чи станом об'єктів спостереження у тому вигляді, у якому вони трапляються в реальному світі. Виокремлюють 4 основні функції дескриптивної стратегії.

1. Вона допомагає *ідентифікувати* важливі поведінкові явища.

2. На підставі дескриптивної стратегії можна *виокремити* основні незалежні змінні для наступного більш глибокого дослідження.

3. Вона може підказати деякі *особливості* функціонування об'єктів спостереження, які доцільно *зареєструвати* поряд зі спеціальними залежними змінними, що вимірюються.

4. Дескриптивна стратегія інколи може бути використана для того, щоб вивчити проблеми, які *неможливо* дослідити за допомогою кореляційної чи маніпулятивної стратегії.

Найбільш елементарною дескриптивною стратегією є проста *іннумерація*, тобто *перелічення* певних особливостей, які виявляються в процесі спостережень. Підрахунок частоти появи подій, об'єктів або характеристик того явища, що спостерігається, часто забезпечує достатню, хоча, мабуть, й не цілком надійну інформацію для перевірки висунутої наукової гіпотези.

Кореляційна стратегія використовується, коли в процесі спостережень виокремлюються *два чи більше* аспектів виявлення явища, які спостерігаються у певної кількості індивідумів. Рівень надійності взаємозв'язку між цими аспектами спостережень і відповідними вимірами може бути статистично визначений за допомогою *коефіцієнта кореляції*. Кореляційний дослідницький підхід залишається цінним засобом психологічних досліджень, особливо в галузі вивчення рис особистості і оцінок інтелекту. Найбільш часто кореляційна дослідницька стратегія використовується у тих випадках, коли маніпулювання якимись аспектами чи умовами явищ, що досліджуються,

практично не може бути досягнуто. Ця стратегія також може бути цілком доцільною у тих сферах знання, які ще недостатньо досліджені і де необхідне попереднє уточнення можливих змінних.

Але на підставі результатів кореляційних досліджень неможливо робити остаточні каузальні узагальнення. Проте деякі автори стверджують, що каузальні висновки на базі використання кореляційної стратегії можливі, якщо *темпоральні* зв'язки між подіями А і Б ретельно і систематично оцінюються. Дослідник може продемонструвати надійний кореляційний зв'язок між подіями А і Б тільки у тому випадку, коли А передує Б у часі, а не у випадку коли Б передує А. У такій ситуації виникають підстави для формулювання висновку про каузальний зв'язок між А і Б, який виявляється у тому, що поява явища А з надійністю призводить до появи явища Б.

Ще одним можливим аргументом для застосування кореляційної стратегії вважається недостатня дослідженість певної сфери знань. Дійсно, численні кореляційні дослідження використовуються, коли встановлюються зв'язки між великою кількістю змінних, коли бажано визначити наявність кластерів спільних факторів.

Третя і найбільш ефективна дослідницька стратегія - це стратегія, що базується на маніпулюванні одною чи більшою кількістю незалежних змінних. На підставі цієї стратегії сформульовані психологічні закони типів: $S \rightarrow R$ або $O \rightarrow R$, які найбільш часто застосовуються, коли дослідник шукає каузальний зв'язок між явищами, для перевірки сформульованих гіпотез.

Найкращим доказом на підтримку каузального зв'язку між явищами є те, що вони завжди трапляються разом, причому одне випереджує інше і жодне не трапляється без іншого. Якщо науковець може продемонструвати регулярність змін залежної змінної шляхом маніпулювання однією чи більшим числом незалежних змінних, за умов, що усі інші фактори підтримуються незмінними, впевненість у можливості існування каузального зв'язку між явищами зростає. Крім того, відтворення залежностей, що, як вважають, зумовлюють каузальний зв'язок між явищами чи подіями у контрольованих умовах, традиційно розглядалось як підтвердження наявності цього зв'язку.

Як і інші дослідницькі стратегії (дескриптивна та кореляційна), маніпулятивна стратегія не позбавлена певних проблем, що потребують спеціальної додаткової уваги дослідника. Однією з проблем є загроза можливого фальшування експериментальних даних щодо впливу незалежної змінної на залежну завдяки наявності небажаних побічних факторів, неадекватного контролю експериментальних процедур і цілого ряду інших загроз.

Другий розділ завершується висновками.

У третьому розділі роботи наводяться результати обробки, аналізу та інтерпретації даних емпіричного дослідження, при цьому в його структурі виділяються підпункти, кількість яких відповідає завданням емпіричного дослідження та відображає групи, на які поділяються всі отримані дані. Застосовуються статистичні методи. За необхідності емпіричні дані піддаються кореляційному аналізу. Розкривається психологічний зміст математичних

показників. Фактичні матеріали демонструються за допомогою ілюстрацій, таблиць, графіків тощо. В тексті роботи наводяться узагальнені дані. Зведені таблиці, розрахунки, формули наводяться у додатках.

У **висновках** подається оцінка результативності дослідження, ступеня виконання його завдань, узгодженість результатів з припущенням гіпотези, ступеня підтвердження гіпотези. Потім у логічній послідовності, чітко і коротко викладають найважливіші результати. По-перше, у висновках має бути подана стисла оцінка стану питання. Потім у висновках розкривають методи виконання поставленого в роботі завдання (завдань), основні результати аналізу, стисло наводять шляхи вирішення питання та результати їх застосування. Далі подають рекомендації щодо практичного використання здобутих результатів та окреслюють подальші перспективи вивчення проблеми.

Список використаних джерел слід укладати в порядку згадування їх у тексті за наскрізною нумерацією або в алфавітному порядку.

Додатки є обов'язковим елементом роботи. У додатках розміщують вихідні статистичні дані, використані в процесі написання даної роботи.

2.2. Вимоги до оформлення роботи

Текст роботи друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу (до тридцяти рядків на сторінці) шрифтом Times New Roman №14. Обсяг кваліфікаційної роботи повинен відповідати даним, наведеним у Додатку Н.

Текст роботи друкують, залишаючи береги таких розмірів: лівий - не менше 20 мм, правий - не менше 10 мм, верхній - не менше 20 мм, нижній - не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким з однаковою щільністю тексту, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Робота має бути переплетеною.

Вписувати в текст роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів - маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу.

Увага! Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу розрядкою в підбір до тексту. В кінці таким чином надрукованого заголовка ставиться крапка.

Увага! Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, не проставляючи його номер. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації та таблиці слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більші від формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в роботі є одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. У випадку перенесення частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери пишуть біля правого берега аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Існують загальні правила подання й оформлення окремих видів ілюстративного матеріалу. Назви ілюстрацій розміщують після їх номерів. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основні елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислішою характеристикою зображеного;
- експлікацію, що будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом (треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його).

Основними видами ілюстративного матеріалу в роботі є *схема, діаграма і графік*.

Схема - це зображення, яке передає зазвичай за допомогою умовних позначень основну послідовність процесу, явища.

Діаграма - один із способів графічного зображення залежності між величинами. У діаграмах наочно відбивають і аналізують масові дані.

Результати обробки числових даних можна подати у вигляді *графіків*, тобто умовних зображень величин та їх співвідношень через геометричні фігури, точки та лінії. Графіки використовують як для аналізу, так і для підвищення наочності ілюстративного матеріалу.

Цифровий матеріал, коли його багато або є потреба у зіставленні певних показників, як правило, оформлюють у **таблиці**. Таблиця являє собою такий спосіб подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується в рядки і графи, відокремлені одні від одних вертикальними та горизонтальними лініями. Звичайно таблиця складається із таких елементів: порядкового номера і тематичного заголовка, боковика, заголовків вертикальних граф (головки), горизонтальних рядків і вертикальних граф (основної частини, тобто прографки).

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають із великої літери. Назву не підкреслюють. Заголовки граф пишуть із великої літери, підзаголовки - з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великої, якщо вони є самостійними. Заголовки (як підпорядковані, так і головні) мають бути максимально точними та простими. В них не повинно бути слів або розмірностей, що повторюються. Висота рядків - не менша ніж 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба. Досить обережно слід ставитися також до вертикальної графи «Примітки». Така графа потрібна лише тоді, коли містить дані, що стосуються більшості рядків таблиці. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. У даному разі назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю

граф можна ділити на частини і розміщувати одну над одною в межах тієї самої сторінки. Якщо рядки чи графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку для кожної частини таблиці повторюють її головку, в другому - боковик. Якщо головка громіздка, її можна не повторювати. У такому разі пронумеровують графи і переносять їх нумерацію на наступну сторінку. Заголовок таблиці не повторюють.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця 1.1

Назва таблиці

Головка					Заголовки граф
					Підзаголовки граф
Рядки					

Боковик (заголовки рядків)   Графи (колонки)

У разі застосування **формул** потрібно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Найбільші, а також довгі громіздкі формули, які мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Увага! Рівняння і формули треба відділяти від тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули залишають не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять в інший після знаків рівності (=), плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Нумерація формул також потребує знання деяких особливостей її оформлення. Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула

знаходиться у рамці, то номер такої формули записують ззовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

У висновках не повинно бути ніяких ілюстрацій, таблиць тощо.

Список використаних джерел - елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей. Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування та рекомендований) чи в алфавітному порядку. Кількість використаних джерел відповідно до типу кваліфікаційної роботи наведена у Додатку Н. Посилання на літературні джерела беруть у квадратні дужки, якщо одночасно посилаються на кілька літературних джерел, то такі посилання розділяють крапкою з комою. Наводячи посилання, обов'язково зазначають сторінку, на якій розміщено тезу чи цитату, що використовується у тексті. У такому випадку в квадратних дужках наводяться дві цифри, розділені комою.

Приклад:

[7, 19] - посилання на літературне джерело, що має номер 7 у списку використаної літератури, теза розміщена на сторінці 19.

[7, 16; 24, 1] – одночасне посилання на два літературні джерела. Перше з них – джерело номер 7, теза розміщена на сторінці 16. Друге джерело за номером 24, теза розміщена на сторінці 1.

[9, 16; 24] – одночасне посилання на два літературні джерела. Перше з них – джерело за номером 9 у списку використаної літератури, теза розміщена на сторінці 16. Друге з них – джерело за номером 24. Номер сторінки не наводиться.

Номер сторінки зазначати не обов'язково, якщо джерело є науковою статтею і кількість його сторінок менша за 20. Проте, якщо наводиться цитата із статті, то номер сторінки зазначається обов'язково, навіть якщо джерелом цитати є наукова стаття.

Літературні джерела у списку використаної літератури оформлюються за їх бібліографічним описом. Приклад оформлення основних типів літературних джерел наведено нижче.

Приклад:

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Андреева, Г.М. Актуальные проблемы социальной психологии [Текст] / Г. М. Андреева. - М.: Просвещение, 1995. — 146 с. 2. Голованова, Н.Ф. Социализация и воспитание ребенка [Текст] / Н.Ф. Голованова— СПб.: Речь, 2004. — 272 с.

Два автори	<p>1. Головаха, Е.И. Психология человеческого взаимопонимания [Текст] / Е.И.Головаха, Н.В.Панина. — К.: Наук. думка, 1992. — 236 с.</p> <p>2. Ромовська, З.В. Сімейне законодавство України [Текст] / З.В.Ромовська, Ю.В.Черняк. — К.: Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека).</p>
Три автори	Касьянов, В.В. Социология [Текст] / В.В.Касьянов, В.Н.Нечипоренко, С.И.Самыгин; под ред. В.В. Касьянова— Ростов н/Д: Издат. центр „МарТ”, 2000. — 512с.
Чотири автори	Возрастная психология: Полный жизненный цикл развития человека [Текст] / И.Ю.Кулагина, В.Н. Коллюцкий, В.М.Басов, М.М.Зеленская. — М.: ТЦ «Сфера», 2004. — 404 с.
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента [Текст] / П.К.Власов [и др.]; под ред. Г.С.Никифорова. — 3-е изд. — Х.: Гуманит. центр, 2007. — 510 с.</p> <p>2. Морально-етичні імперативи та розважально-рекреаційна сфера в сучасному українському суспільстві [Текст] / А.В.Алексеева [та ін.]. — К.: Держ. ін-т пробл. сім'ї та молоді, 2005. —115 с.</p>
Без автора	<p>1. Проблеми психології та психолінгвістики [Текст]: зб. наук.пр. /наук. ред. С. Калитва [та ін.]. — Запоріжжя: Хортиця, 2007. — 321 с.</p> <p>2. Історія соціально-психологічної думки в Україні [Текст] / В.Хорунжий [та ін.]. — К.: Грані, 2007. — 119 с. — (Грані світу).</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 [Текст] / упоряд. Л.М.Яременко [та ін.]. — К.: Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського, 2007. — (Джерела з історії науки в Україні). Ч.2: Додатки. — 2007. — 573 с.</p> <p>2. Выготский, Л.С. Педология подростка [Текст]: Собр. соч.: в 4 т. / Л.С.Выготский. — М.: Академия, 1998. Т. 2: Подростковый возраст. — 1999. — 234 с.</p> <p>3. Сохань, Л.В. Психологічні аспекти життєтворчості [Текст]. В 2 ч. Ч.1 / Лідія Василівна Сохань, Ольга Геннадіївна Злобіна. — К.: Ін-т психології, 2006. — 321 с.</p>
Матеріали конференцій	<p>1. Громадянське суспільство та проблеми становлення особистості [Текст]: наук. доп. та повідомл. Міжнар. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 23-24 квіт. 2006 р.) [Текст] / М-во освіти і науки України, Криворізький держ. пед. ун-т. — Кривий Ріг: Видавн. дім, 2006. — 203 с.</p> <p>2. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина української держави: зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. наук. конф., 23-24 жовтня 2008 р.</p>

	[Текст] / Національна академія наук України; Ін-т соціальної і політичної психології. — К.: ІЗМН, 2008. — 187 с.
Словники	1. Мещеряков, Б.Д. Большой психологический словарь [Текст]: слов. психол. терминов / Б.Д.Мещеряков, Е.С.Зинченко. — М.: АСТ-Пресс, 2005. — 456 с. 2. Психология [Текст]: слов.-справ. / авт.-сост. А.В.Петровский. — М.: Знание, 1995. — 327 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Медична статистика [Текст]: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В.М. Заболотько. — К.: МНІАЦ мед. статистики: Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи). 2. Нормативно-правове забезпечення діяльності психолога: за станом на 1.09.2008 р. [Текст] / Укр. наук.-метод. центр практ. психології та соц. роботи. — Офіц. вид. — К.: Либідь, 2008. — 123 с. — (Психологічна бібліотека).
Дисертації і автореферати дисертацій	1. Петров, А.Б. Шляхи подолання стресових розладів у постраждалих від техногенних катастроф [Текст]: дис. ... канд. психол. наук: 01.03.08 / Петров Анатолій Борисович. — К., 2008. — 189 с. 2. Новосад, І.Я. Психологічні засади життєтворчого потенціалу особистості [Текст]: автореф. дис.... канд. психол. наук / І.Я.Новосад. — О., 2007. — 20 с.
Періодичні видання	1. Ткачева, Р.В. Коррекция и развитие межличностных взаимоотношений в системе «ребенок» - «сверстники» - «взрослые» [Текст] / Р.В.Ткачева // Практик. психологія та соц. робота. — 2003. — № 6. — С. 52 – 60. 2. Макєєва, Л. Життєвий шлях особистості [Текст] / Л.Макєєва, О.Ліхачова // Психолог. —2004. — №18 (114).— С. 2-6.
Електронні ресурси	1. Національна електронна бібліотека [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: http://www.nns.ru . 2. Мединська, Ю.Агресивна дитина: зрозуміти, щоб допомогти [Електронний ресурс] / Ю.Мединська // Спосіб доступу: URL: http://www.nbu.gov.ua/scripts/wwwi32.exe/%5Bin=scripts/ref.in%5D

До **Додатків** включають проміжні математичні доведення, формули та розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; ілюстрації допоміжного характеру, вихідні статистичні дані. Додатки оформлюють як продовження роботи, кожен із них починають з нової сторінки. Заголовки додатків друкують вгорі малими літерами з першої великої симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ...» і велика літера, що позначає додаток. Додатки

слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо.

3. Захист кваліфікаційної роботи

Приблизно за тиждень до дня захисту роботи треба підготувати все, що знадобиться студенту, а саме:

- текст роботи;
- відзив наукового керівника та рецензію;
- текст виступу на захисті роботи у вигляді невеликої доповіді (3-4 сторінки машинописного тексту),
- таблиці, схеми, діаграми та графіки, взяті з тексту роботи і відповідним чином підготовлені для демонстрації в залі засідання державної екзаменаційної комісії.

Ілюстративний матеріал, що буде використовуватись під час захисту роботи, подається у роздавальному матеріалі, який студент надає членам комісії на захисті роботи. Роздавальний матеріал має бути переплетений, на титульній сторінці зазначається тема роботи та автор. Кількість екземплярів роздавального матеріалу має бути не менша 5.

За структурою доповідь можна умовно поділити на три частини.

Перша частина доповіді в основних моментах повторює вступ до роботи, формулювання мети роботи. Тут же необхідно вказати методи, завдяки яким отримано фактичний матеріал роботи.

Після першої вступної частини йде *друга* - найбільша за обсягом, - яка у послідовності, встановленій логікою проведеного дослідження, характеризує кожен розділ кваліфікаційної роботи. Особливу увагу приділяють результатам емпіричного дослідження, кінцевим результатам, критичним зіставленням та оцінкам.

Завершується доповідь *заключною частиною*, яка містить основні рекомендації та результати їх застосування.

Дипломна робота захищається перед Державною екзаменаційною комісією (ДЕК). Члени ДЕК можуть ставити студенту запитання з метою визначення рівня його професійної підготовки, самостійності виконаної роботи та психологічної ерудиції в цілому. Після того, як дипломант відповів на запитання, слово надається науковому керівникові для характеристики й оцінки роботи. За його відсутності з поважної причини відгук має бути оприлюднений одним із членів ДЕК.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕК.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ДЕК ухвалює рішення про оцінку дипломної роботи. У випадку незгоди членів ДЕК думка Голови комісії є вирішальною. Рішення комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи оголошується Головою комісії в той самий день. Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з університету. Вони одержать відповідну довідку. До повторного захисту

дипломна робота може бути прийнята через рік (упродовж трьох років після завершення навчання в університеті).

Критерії оцінки кваліфікаційної роботи. Підсумкову, диференційовану за чотирибальною шкалою оцінку роботи визначає ДЕК. Її рішення остаточне й оскарженню не підлягає.

У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників якості роботи:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдань роботи;
- структура та логіка побудови плану роботи;
- якість і глибина теоретично-методичного та емпіричного аналізу проблем;
- наявність критичного огляду літературних джерел;
- системність та глибина аналізу діяльності об'єкта досліджень;
- дотримання вимог щодо оформлення дипломної роботи;
- наявність та інформаційна змістовність ілюстративних матеріалів для захисту роботи;
- змістовність повідомлення дипломника про основні результати досліджень;
- правильність і чіткість відповідей на запитання членів ДЕК;
- зауваження та пропозиції, що містяться у зовнішній рецензії та відзиві керівника.

Основні умови отримання оцінки "Відмінно". Робота бездоганна з погляду змістового наповнення і оформлення, має практичне значення і/або містить елементи наукової новизни, доповідь логічна, стисла, викладена вільно, риторично піднесено, відзиви і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ДЕК правильні.

"Добре". Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово проаналізовано літературні джерела; елементи новизни та практичного значення чітко не розкриті; недостатньо використані інформаційні матеріали, мають місце окремі зауваження в рецензії та відзиві; доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на питання членів ДЕК загалом правильні; робота оформлена у межах вимог.

"Задовільно". Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру; нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер; методики емпіричної частини підібрані невдало, добір ілюстративних матеріалів не завжди обґрунтований; заходи і пропозиції роботи містяться в теоретичному розділі, обґрунтовані непереконаливо; рецензія, відзив містять окремі зауваження; доповідь прочитана за текстом; відповіді на питання членів ДЕК правильні або повні; є зауваження щодо оформлення роботи.

"Незадовільно". Нечітко сформульована мета роботи. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду

системності та глибині. Запропоновані заходи не результативні, обґрунтування неповне. Мають місце недоліки в оформленні роботи. Ілюстрації до захисту відсутні. Доповідь прочитана за текстом. Відповіді на питання членів ДЕК неточні або неповні.

Робота до захисту не допускається. Робота подана керівнику на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, встановлених регламентом. Написана на тему, яка не була своєчасно затверджена наказом по університету. Виконана не самостійно. Структура не відповідає вимогам. Зміст роботи не розкриває її теми. Не переплетена, недбало оформлена, написана нерозбірливим почерком. Відсутня рецензія, відзив керівника.

Кваліфікаційна робота після захисту в установленому порядку передається на зберігання до архіву університету.

Список рекомендованої літератури

1. Волынкин, В. И. Методология и методика психолого-педагогического исследования [Текст] / В.И. Волынкин. – СПб: Изд-во СПбУ, 2007. – 152 с.
2. Дипломные работы по психологии в педагогическом вузе [Текст]: метод. пособие / сост.: В.А.Чернобровкина, В.Н.Чернобровкин – Славянск: СГПИ, 1997. – 19 с.
3. Довідник офіційного опонента [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.vak.org.ua/documents.php>
4. Максименко С.Д., Носенко, Е.Л. Експериментальна психологія [Текст] / С.Д.Максименко, Э.Л.Носенко. — К., 2008. —296 с.
5. Образцов, П.И. Методы и методология психолого-педагогического исследования [Текст] / П.И.Образцов – СПб.: Питер, 2004. – 272 с.
6. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій [Текст] // Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 9 – 17.
7. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: методичні поради / авт.-упор.: Л.А.Пономаренко. – К.: Толока, 2005. – 80 с.

Зміст

Вступ	3
1. Загальна методика підготовки дипломної роботи	4
1.1. Вибір теми та складання плану роботи	4
1.2. Вивчення літературних джерел	5
1.3. Композиція та рубрикація тексту	6
2. Вимоги до оформлення роботи	7
2.1. Вимоги до змісту дипломної роботи	7
2.2. Вимоги до оформлення роботи	12
3. Захист кваліфікаційної роботи	19
Список рекомендованої літератури.....	21
Додатки	23

Додатки

Додаток А

Стандарт оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи
Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара
Факультет психології
Кафедра соціальної психології та психології управління

ДИПЛОМНА РОБОТА

за освітньо-кваліфікаційним рівнем „Бакалавр”(„Спеціаліст”, „Магістр”)

« тема роботи »

Виконавець -

студент гр. ДС-05-3

підпис

/Ковальова С.П./

“__”червня 20__ р.

Керівник -

канд. психол. наук, доц.

підпис

/Петренко М.І/

“__”червня 20__ р.

Рецензент -

канд. психол. наук, доц.

підпис

/Шевченко О.П./

“__”червня 20__ р.

Робота перевірена і допущена до захисту

Зав.кафедри

канд.психол.наук, доц.

підпис

/Лвченко І.Г./

“__”червня 20__р.

**м. Дніпропетровськ
2009 р.**

Стандарт оформлення завдання на дипломну роботу бакалавра
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпропетровський національний університет ім. Олесья Гончара
Кафедра соціальної психології та психології управління
Напрямок підготовки “Психологія”

Завдання на дипломну роботу студента (ки)

_____

групи

Тема роботи: _____

”

Термін здачі студентом закінченої роботи _____

Постановка задачі (вихідні дані до роботи):

_____

_____

_____

_____

_____

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік запропонованих до розгляду питань):

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Дата видачі завдання: _____ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ “ _____ ” _____ 20..... р.

Зав. кафедри /Лвченко І.Г./

Керівник, доц. /Петренко М.І./

Завдання прийняв(ла) до виконання / _____ /

Пропонований зміст реферату
РЕФЕРАТ

Назва факультету _____

Назва кафедри

НАЗВА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Виконавець: студент(ка) групи

Керівник

Дипломна робота _____ с., рис. _____, табл.. _____, джерел _____, додатків .

Об'єкт дослідження:

Мета роботи:

Методика та методи дослідження:

Одержані висновки та їх новизна:

Результати дослідження можуть бути використані при ,,,

Перелік ключових слів (5-10 словосполучень) із тексту роботи, які характеризують зміст роботи (проекту, друкуються у називному відмінку великими літерами в рядок через кому.)

Приклад анотації

ANNOTATION

on diploma work

“THE NAME OF WORK BY CAPITAL LETTERS”

The diploma works present the student of five-year training _____.

The work is done in DNU, Institute of Psychology, Department of Social Psychology.

The work contains ___ sources, ___ illustration, ___ tables, composed on ___ pages.

In the first part of diploma works _____.

In the second part _____.

In the third part _____.

The works is interesting for _____.

Keywords: _____

Приклад оформлення змісту роботи
ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ I Назва.....	7
1.1 Назва.....	7
1.2	15
1.3	23
Висновки до першого розділу.....	27
РОЗДІЛ II Назва	28
2.1	28
2.2	34
Висновки до другого розділу.....	41
Розділ III Назва.....	47
Висновки до третього розділу	
ВИСНОВКИ (загальні, по всій роботі).....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	61
ДОДАТКИ	65

Стандарт оформлення завдання на дипломну роботу (спеціаліста, магістра)

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ

УПРАВЛІННЯ

З А В Д А Н Н Я

на дипломну роботу студентів

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи)

_____
_____

2. Термін здачі студентом закінченого проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи)

_____
_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити)

_____
_____
_____
_____
_____

5. Перелік графічного матеріалу

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Зміст відзиву на дипломну роботу бакалавра
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Відзив на дипломну роботу

Студента (-ки)

Групи

Тема дипломної роботи:

Позитивні якості та недоліки роботи:

Характеристика загальної та виробничої підготовки автора роботи, його вміння користуватися літературними джерелами, ступінь самостійності виконання роботи

Можливе застосування результатів роботи:

Оцінка дипломної роботи:

Керівник _____ /

(підпис)

(П.І.Б.) /

“ _____ ” _____ 20__ р.

Зміст рецензії на дипломну роботу бакалавра
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Рецензія на дипломну роботу

Студента (-ки)

Групи

Тема дипломної роботи:

Позитивні якості та недоліки роботи:

Характеристика загальної та виробничої підготовки автора роботи, його вміння користуватися літературними джерелами, ступінь самостійності виконання роботи

Можливе застосування результатів роботи:

Оцінка дипломної роботи:

Рецензент _____ / _____ /

(підпис)

(П.І.Б.)

“ _____ ” _____ 20__ р.

Зміст відзиву на дипломну роботу (спеціаліста, магістра)
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА
ПСИХОТЕРАПІЇ

Відзив на дипломну роботу

Студента (-ки)

Групи

Тема дипломної роботи:

Загальна характеристика роботи:

Актуальність теми:

Наявність новизни:

Відповідність роботи плану:

Ступінь розкриття теми роботи:

Ілюстрованість роботи (наявність розрахунків, таблиць, схем, діаграм):

Якість оформлення роботи:

Позитивні якості та недоліки дипломної роботи:

Загальні висновки (допускається чи не допускається до захисту), якої оцінки заслуговує робота:

Керівник

/ (підпис)

/ (П.І.Б.)

“ _____ ” _____ 20__ р.

Відповідність роботи плану:

Ступінь розкриття теми роботи:

Ілюстрованість роботи (наявність розрахунків, таблиць, схем, діаграм):

Якість оформлення роботи:

Позитивні якості та недоліки дипломної роботи:

Оцінка дипломної роботи:

Рецензент

(підпис)

/

(П.І.Б.)

/

“ _____ ” _____ 20__ Р.

Рекомендовані вимоги щодо обсягу кваліфікаційної роботи

показник		Тип кваліфікаційної роботи		
		Дипломна робота бакалавра	Дипломна робота спеціаліста	Дипломна робота магістра
Обсяг роботи сторінок	загалом	50-60	60-70	70-80
	вступу	2	2,5	3
	1 розділу	≈ 30	≈ 30	≈ 30
	2 розділу	≈ 10	≈ 15	≈ 20
	3 розділу	≈ 15	≈ 20	≈ 25
	висновків	2	2,5	3
Кількість використаних літературних джерел		≈ 50	≈ 60	≈ 70

Навчальне видання

Гладуш Віктор Антонович
Кубриченко Тетяна Вікторівна
Чередник Галина Юріївна

Методичні рекомендації до написання та оформлення
дипломних робіт за спеціальністю «Психологія»

Редактор Г.В.Кіц
Коректор Г.В.Кіц
Техредактор Л.П.Зам'ятіна

Підписано до друку ....01.09. Формат 60x84/16. Папір друкарський
Друк плоский. Ум. друк. арк. 2.25. Ум. фарбовідб. 2.25. Обл.-вид. арк. ....
Тираж 300. Зам. №

РВВ ДНУ, просп. Гагаріна, 72, м. Дніпропетровськ, 49010.
Друкарня ДНУ, вул. Наукова, 5, м. Дніпропетровськ, 49050